

Waddenexcursie

R. Sluys

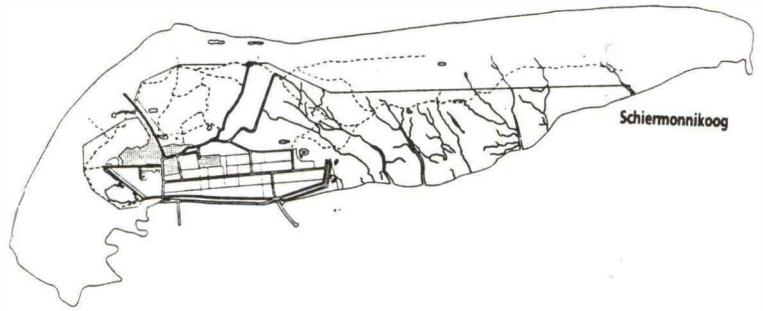
Dit jaar vindt de "Waddenexcursie" plaats in het weekeinde van vrijdag 2, t/m zondag 4 september en gaat naar Schiermonnikoog

Het vertrek met de touringcar van de firma Brouwer vindt plaats op vrijdagmiddag uit Noordwijk, terwijl de terugkomst zondagavond zal zijn.

Voor beide dagen zijn er excursies gepland. Zaterdagmorgen gaan we, in groepen vertrekkend vanuit de boerderij van de familie Talsma, de vogels en de specifieke flora bekijken. Bij terugkomst is een ieder vrij. De zaterdagavond zal weer het tijdstip zijn van de enige echte "Waddenquiz". 's Zondags heeft u de keuze: Op eigen gelegenheid de natuur en/of cultuur van het eiland te verkennen, of in groepjes, o.l.v. een excursieleider, de vogel- en/of plantenbevolking van het eiland te ontdekken.

Op het eiland is de mogelijkheid aanwezig om fietsen te huren, maar op zaterdagmorgen vindt de excursie voor alle deelnemers te voet plaats.

De kosten bedragen ongeveer f100,-. Leden kunnen zich opgeven door dit bedrag over te maken

op rekeningnr. 82.26.22.092 t.n.v. Vogelbescherming Noordwijk onder vermelding van Waddenweekend. U kunt zich tot 15 augustus opgeven, waarbij wordt vermeld dat het maximum aantal deelnemers 50 bedraagt en dat de inschrijving plaatsvindt bij volgorde van aanmelding.

Natuurlijk krijgen alle deelnemers nog nadere informatie, waaronder de exacte tijd en plaats van vertrek. Indien u nog vragen heeft kunt u zich in verbinding stellen met Rien Sluys. Telefoon: 01719-10945

SOVON Bijzondere Soorten Project niet-broedvogels vijf jaar, een overzicht

Waarom BSP niet-broedvogels

In de jaren tachtig is SOVON gestart met een monitoring-programma, met als hoofddoel het volgen van veranderingen en verspreiding van de Nederlandse vogelstand. Het monitoringprogramma is te verdelen in twee hoofdgroepen, het broedvogeldeel en het niet-broedvogelgedeelte. Onderzoek naar de Nederlandse broedvogels is denk ik wel het meest bekende gedeelte, namelijk de jaarlijkse broedvogelinventarisaties. De niet-broedvogels zijn wat moeilijker te volgen, deze zijn niet plaatsvast en kunnen op iedere plaats en in vrijwel ieder seizoen worden waargenomen. Er zijn een aantal verschillende projecten en instanties die de niet-broedvogels volgen. De waarnemingen van echte grote zeldzaamheden worden verzameld door de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA), terwijl de algemene soorten steekproefsgewijs geteld worden tijdens wintertellingen of watervogeltellingen. Er zijn een aantal vogelsoorten die in Nederland niet echt super zeldzaam zijn, maar ook zeker niet algemeen.

Het Bijzondere Soorten Project niet-broedvogels

is opgezet om waarnemingen van juist die groep vogelsoorten te verzamelen. Het gaat hierbij om 58 verschillende soorten.

Hoe werkt het project

Bij het BSP niet-broedvogels gaat het om 58 verschillende soorten die door SOVON geselecteerd zijn.

Deze soorten staan op een voorgedrukte lijst, de zogenaamde maandkaart. Iedere waarnemer die aan het project meewerkt vult aan het einde van de maand de waarnemingen van de desbetreffende vogelsoorten op de maandkaart in en stuurt die naar SOVON.

Een groot voordeel van dit project is dat je niet speciaal hoeft te gaan tellen in een bepaald gebied, zoals dat met bijvoorbeeld het inventariseren van broedvogels wel het geval is. In principe werkt iedereen die waarnemingen opstuurt voor de waarnemingenrubriek in De Strandloper aan dit project mee. Elk kwartaal worden alle waarnemingen van vogelsoorten die onder het BSP niet-broedvogels vallen ingevuld op maandkaarten

en namens onze vogelwerkgroep naar SOVON gestuurd.

Noordwijk en Omgeving

De 58 verschillende soorten die belangrijk zijn voor dit project staan allemaal genoemd in een overzicht in De Strandloper van juni 1992 (24e jaargang, nr. 2 blz. 13). Van de 58 soorten zijn er 'slechts' 16 nog niet in de omgeving van Noordwijk waargenomen. In onderstaand overzicht worden alle 42 soorten die wel in onze omgeving waargenomen zijn genoemd, met daarbij de jaarlijkse aantallen van de afgelopen vijf jaar.

Soort	1989	1990	1991	1992	1993
Ijsduiker	-	-	-	-	1
Kuifaalscholver	-	1	-	1	-
Kwak	-	-	-	1	-
Ooievaar	2	12	1	9	9
Sneeuwgans	-	-	-	-	1
Krooneend	-	1	-	3	3
Zwarte Wouw	3	2	2	2	-
Rode Wouw	1	-	3	1	-
Visarend	3	3	2	2	13
Roodpootvalk	4	1	-	9	-
Smelleken	14	19	14	16	18
Slechtvalk	3	2	1	1	3
Kraanvogel	1	-	-	1	-
Morinelplevier	1	-	2	3	-
Temmincks Strandloper	-	-	1	-	-
Grauwe Franjepoot	-	-	1	-	-
Rosse Franjepoot	-	1	-	-	-
Middelste Jager	1	21	8	7	6
Zwartkopmeeuw	3	4	6	4	7
Vorkstaartmeeuw	-	1	4	-	-
Grote Burgemeester	3	3	-	-	-
Geelpootmeeuw	5	11	10	6	2
Reuzenster	-	1	-	1	-
Witvleugelster	-	1	-	-	2
Kleine Alk	-	250	5	2	-
Papegaiduiker	-	5	-	-	1
Velduil	-	4	4	2	1
Ijsvogel	3	9	6	1	8
Hop	-	-	-	-	1
Draaihals	-	-	-	4	-
Strandleeuwerik	-	-	-	3	-
Grote Pieper	-	-	-	7	-
Duinpieper	-	1	-	10	2

Rouwkwikstaart	1	12	15	-	7
Pestvogel	1	2	1	-	-
Grauwe Klauwier	-	1	-	1	1
Klapekster	1	2	1	1	-
Notekraker	-	-	2	-	-
Europese Kanarie	3	-	-	1	-
Ijsgors	6	19	2	19	100
Sneeuwgors	6	-	2	10	19
Ortolaan	-	-	-	1	-

Toelichting bij een aantal soorten

Kwak

Dit is de eerste waarneming van deze reigersoort die ooit in onze omgeving is gedaan. De vogel werd gezien op 27 juli, luid roepend over het Vinkeveld vliegend

Ooievaar

De toename van het aantal waarnemingen van deze soort in onze omgeving is waarschijnlijk grotendeels te danken aan het ooievaars-project van Vogelbescherming Nederland. De laatste jaren komen steeds meer van deze zogenaamde 'project-ooievaars' in de regio tot broeden (Keukenhofbos, Warmond, Wassenaar).

Visarend

Het opvallend hoge aantal Visarenden dat in 1993 in onze omgeving is waargenomen is waarschijnlijk te danken aan de aanhoudende oostenwinden in de maanden april en mei van dat jaar. Normaliter volgen de vogels veel oostelijker gelegen trekroutes en worden ze in het westen van ons land maar nauwelijks waargenomen.

Roodpootvalk

In 1992 vond er een heuse invasie van Roodpootvalken in ons land plaats. Vrijwel overal werden toen overtrekkende exemplaren gezien. Een waar record werd gevestigd op het eiland Schiermonnikoog, waar op één dag 72 exemplaren werden geteld. In totaal werden er zo'n 450 exemplaren gemeld bij Dutch Birding, vanuit heel Nederland.

Grauwe Franjepoot

Dit is pas de tweede waarneming van deze steltlopersoort vanuit ons gebied. De eerste stamt nog uit 1972, bijna twintig jaar zit er tussen de beide waarnemingen. Toch is de Grauwe Franjepoot in Nederland niet echt super zeldzaam. Er worden er jaarlijks gemiddeld zo'n 30 tot 40 waargenomen.

Middelste Jager

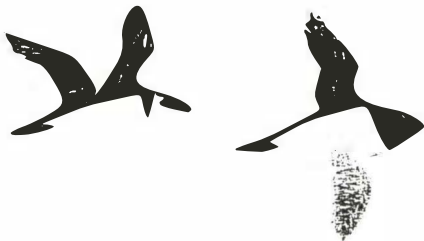
Elk najaar wordt deze soort wel waargenomen, langstrekkend over zee. Het jaar 1990 springt er met 21 waarnemingen wel een beetje uit. Dit aantal is nog niets vergeleken met de gigantische aantallen Middelste Jagers die gezien werden in 1985. Toen liepen de aantallen op tot meer dan 150 exemplaren per dag.

Geelpootmeeuw

Het kan soms wel eens problemen opleveren met de determinatie van deze soort. Het is een meeuwensoort die niet veel van de gewone Zilvermeeuw verschilt, daarnaast zijn er ook nog Zilvermeeuwen met gele poten. Het is dus van groot belang om bij de determinatie van een Geelpootmeeuw goed op alle kenmerken te letten en niet alleen op de pootkleur.

Kleine Alk

In de winter van 1990/91 vindt er in het Nederlands kustgebied een invasie plaats van deze soort. Vanaf begin november liepen de aantallen langstrekkende Kleine Alken flink op. Vanaf begin november 1990 t/m februari 91 werden er ongeveer 3500 Kleine Alken langs de Nederlandse kust geteld. Uit het overzicht blijkt ook wel dat deze invasie niet onopgemerkt aan

Noordwijk voorbij gegaan is. Tot aan november 1990 waren er pas 22 waarnemingen (vanaf 1969) van Kleine Alken, vanuit Noordwijk en omgeving bekend.

Papegaaiduiker

Het gaat hierbij om allemaal vondsten van dode exemplaren, grotendeels olieslactoffers. Bij vier van de zes vondsten ging het om onvolwassen vogels. Er is vanaf de Noordwijkse kust pas één keer een waarneming gedaan van een langsvliegende Papegaaiduiker, dat was in 1969.

Rouwkwikstaart

Dit is (nog) geen aparte vogelsoort, maar een ondersoort van de Witte Kwikstaart. De Rouwkwikstaart komt als broedvogel voor in Ierland en Groot-Brittannië. Bij ons worden Rouwkwikstaarten vooral tijdens de trektijd waargenomen (maart-april), hoofdzakelijk op braakliggend cultuurland. De vogels die in onze omgeving worden waargenomen zijn waarschijnlijk afgedwaalde exemplaren van de Engelse en Ierse broedpopulaties.

Grauwe Klauwier

Een voormalige broedvogel in onze omgeving, het laatste broedgeval werd gevonden in 1982 in de Amsterdamse Waterleidingduinen vlak bij het Van Limburg Stirumkanaal. Het jaar daarvoor broedde er nog een paartje in de Noordduinen. Als broedvogel wordt de Grauwe Klauwier niet meer in onze streek vastgesteld, wel worden er vrijwel jaarlijks nog enkele exemplaren doortrekend gezien.

Notekraker

De twee waarnemingen in 1991 hebben betrekking op vogels die deel uitmaakten van een kleine influx, die vanaf september 1991 Nederland bereikte. Er werden in totaal in Nederland zo'n zestig exemplaren waargenomen.

Ijsgors

Uit bovenstaand overzicht wordt al duidelijk dat vorig jaar een bijzonder jaar was voor deze soort. Er werden nog nooit zoveel overtrekkende Ijsgorzen waargenomen als het afgelopen jaar tijdens de najaarstrek. Normaliter worden er jaarlijks maar enkele tientallen gezien, in 1993 honderd. Ook in andere delen van ons land (vooral in de kuststreek) werden gigantische aantallen Ijsgorzen waargenomen.

Tot slot

Nu het BSP niet-broedvogels een aantal jaren draait en de gegevens bij SOVON zich langzaam maar zeker beginnen op te stapelen wordt het nut van dit project steeds duidelijker. Een paar voorbeelden: Invasies van soorten als Notekraker, Roodpootvalk en Pestvogel worden goed gedocumenteerd. De vooruitgang van de Zwarte Ooievaar in veel Europese landen is ook in ons land te merken. Werden er in de eind jaren zeventig en de beginjaren tachtig maar zo'n 25-35 exemplaren per jaar waargenomen, sinds dit BSP-project draait komen er jaarlijks 60-95 waarnemingen binnen vanuit ons land.

Er zijn nog veel meer voorbeelden te noemen waaruit blijkt dat het Bijzondere Soorten Project niet-broedvogels een grote schat aan informatie oplevert, die tot nu toe eigenlijk een beetje bleef hangen in de waarnemingenboekjes van de vele vogelaars die in ons land actief zijn. Vandaar dat ik dit stukje wil besluiten met de oproep aan alle leden van onze vereniging om toch maar elke waarneming in te sturen voor de waarnemingenrubriek in De Strandloper. Zoals u ziet wordt er met de veldwaarnemingen veel meer gedaan dan alleen maar een overzicht in De Strandloper.

Literatuur

Vogels van Noordwijk en Omstreken.
Atlas van de Nederlandse Vogels (SOVON).
Diverse SOVON Nieuwsbrieven.